

odgovornost i smena ili da on lično pokrene inicijativu za promenu Ustava Srbije na kojem je položio zakletvu i na taj način sebe abolira od veleizdaje” (Srna, 2013).

Bilo kome ko je pročitao, ova živopisna vinjeta će otkriti mnogo toga o aktuelnom političkom (i ne samo političkom) životu Srbije. Za onoga, pak, kome na srcu leži konstitucionalizacija Srbije, Nikolićev i Jakšićev stav će biti značajan putokaz u razumevanju dinamike protivrečnosti ustavne situacije koja vlada u Srbiji praktično još od donošenja Mitrovdanskog ustava i razmišljanju o eventualnim pravcima njihovog razrešenja u nedeljama, mesecima i godinama koje dolaze.

No, pre svega, postavlja se pitanje šta je sporno u Rezoluciji Skupštine Republike Srbije o osnovnim principima za političke razgovore s privremenim institucijama samouprave na Kosovu i Metohiji od 13. januara 2013? Iako je reč o već jedanaestoj skupštinskoj rezoluciji posvećenju Kosovu i Metohiji u poslednjih deset godina (što već samo po sebi svedoči o tome koliko se partijska politička elita Srbije vrti u krug kada pristupa kosovskom problemu), to je prva rezolucija koja nagoveštava spremnost Srbije da se prilagodi činjeničnom stanju na Kosovu i Metohiji i da se upusti u makar rudimentarno regulisanje odnosa s novim susedom na jugu (kojeg i dalje odbija da prizna kao samostalnu i nezavisnu državu). Samim tim Rezolucija otvara pitanje daljeg opstanka Mitrovdanskog ustava ili barem onih njegovih odredbi koje se odnose na Pokrajinu Kosovo i Metohiju i koje čine srž “ustavne etike” na kojoj se on konceptualno temelji. Ako, kao poseban akt, Rezolucija i ne podleže oceni ustavnosti i zakonitosti, predviđenoj članom 168. Ustava, ona u svakom slučaju predstavlja sasvim jasnu indikaciju rešenosti većine u postojećem skupštinskom sazivu da se u rešavanju kosovskog problema ne ograničava važećim ustavnim odredbama. Izjava predsednika Nikolića to samo dodatno potvrđuje. On, međutim, po osnovu člana 114, stav 4, ima dodatnu ustavnu obavezu da čuva Kosovo i Metohiju kao “sastavni deo” državne teritorije, tako da je njegova izjava s puno prava od poslanika DSS-a dočeka kao najava “veleizdaje”. Klopka, koju je 2006. DSS postavio u Ustav ne bi li u nju uhvatio tada nekooperativnog i “suspektnog” predsednika Borisa Tadića, izgleda kao da se u 2013. otvara za njegovog političkog protivnika i naslednika Tomislava Nikolića. Što više bude imao uspeha s pomenutom rezolucijom – a po optimizmu izjave date 11. marta, nakon sastanka s Ketrin Ešton o perspektivama rešavanja kosovskog problema, reklo bi se da on očekuje potpuni uspeh – i što više bude hteo da taj uspeh inkorporira u srbijanski ustavni sistem, to će se nad njegovom glavom sve više spuštati Damoklov mač “veleizdaje”, koji vodi ka neslavnom razrešenju u postupku predviđenom u članu 118. Ustava.

Svojom izjavom datom “Al Ahramu” predsednik Nikolić je sebi oduzeo mogućnost da ostane “pomiren” s Mitrovdanskim ustavom: ustavni status quo je iz njegove sadašnje perspektive postao inkompatibilan ne samo sa sadržajem rešenja o kojem se pregovara s Prištinom, nego i sa samom voljom građana, koji su, po njegovom shvatanju, “spremni da se taj problem jednom konačno reši”. Samim tim, više se ne postavlja pitanje da li predsednik Republike Srbije može sebi da priušti luksuz pasivnosti po ustavnom pitanju; jedino relevantno pitanje glasi: za kakvu će se promenu Ustava on opredeliti i onda je aktivno podržavati?

Tomislav Nikolić pred sobom ima četiri opcije. Prva opcija je najgora. Podrazumevala bi samo kozmetičke promene Ustava koje suštinski ne bi donele diskontinuitet u dosadašnjoj nomotehničkoj akrobatici da se Kosovski mit, kao kvintesencija ustavne etike (“Nebesko carstvo” jedina je alternativa očuvanju Kosova u državi Srbiji), zaodene u ustavnopravno ruho. Pošto takve minimalne promene po svoj prilici ne bi eliminisale opasnost od optužbi za predsednikovu “veleizdaju”, Tomislav Nikolić bi, uz podršku Vlade, pre ili kasnije morao da